

KFB § 10

Information inför budgetberedningen. Friluftslivssamordnare

Ärendenummer: RS 2026/349

Kultur- och fritidsberedningens förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Under budgetprocessen 2025 tilldelades regionstyrelseförvaltningen inom Region Gotland totalt 600 tkr för att inrätta en funktion som friluftsamordnare, varav 400 tkr avsåg ett tjänsteutrymme om 50 procent och 200 tkr verksamhetsmedel. Förvaltningens bedömning är att uppdragets omfattning kräver en heltidstjänst. Därför behövs ytterligare 400 tkr för att möjliggöra fortsatt utveckling och långsiktig samordning av arbetet. Under 2026 finns extern finansiering från Naturvårdsverket, men tillgången till sådana medel framöver är osäker.

En gemensam GAP-analys visar att flera prioriteringar återstår, bland annat att ta fram en strategisk friluftspan, säkra långsiktig finansiering för samordning, förbättra tillgänglighetsdata, stärka medborgardialog och utveckla uppföljning.

En heltidsfunktion beräknas kosta cirka 1 mnkr per år, varav 800 tkr personalkostnader och 200 tkr verksamhetsmedel. Hälften av finansieringen är redan säkerställd. Funktionen bedöms även kunna bidra till att söka externa medel och därmed stärka finansieringen av insatser inom området. Tjänsten är organisatoriskt placerad vid kultur- och fritidsavdelningen, men ska arbeta tvärsektoriellt med andra förvaltningar och aktörer.

Förvaltningens samlade bedömning är att en permanent friluftsamordnare är avgörande för att integrera projektresultat i ordinarie verksamhet, säkerställa långsiktigt underhåll och utveckling av leder samt stärka den strategiska planeringen. Den nuvarande halvtidstjänsten är ett steg framåt, men innebär begränsad kapacitet och risk för fördröjning av prioriterade uppdrag, särskilt framtagandet av en regional friluftspan.

Vidare gör förvaltningen bedömningen att en permanent heltidsfunktion som friluftsamordnare är en strategiskt viktig förutsättning för att säkra kontinuitet, effektivitet och långsiktig utveckling inom regionens arbete med friluftsliv, folkhälsa och hållbar regional utveckling.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning är att det är avgörande att etablera en permanent friluftsamordnare för att integrera projektresultat i ordinarie verksamhet, säkerställa långsiktig utveckling och underhåll av leder och nätverk samt stärka den strategiska planeringen för friluftslivets olika delar både internt och i relation till externa aktörer. Att en samordnare nu finns på plats, finansierad till 50 procent av egna medel, är positivt. Samtidigt bedöms utvecklingsbehovet vara betydande efter en längre period utan denna funktion. Behovet av att säkerställa finansiering motsvarande heltid är därför stort. Den externa finansieringen är tidsbegränsad och osäker. Med endast 50 procent tjänstutrymme kommer prioriteringar att behöva göras som innebär att viktiga uppdrag, exempelvis framtagande av friluftsplän, fördröjs.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Regionen befinner sig i ett ansträngt ekonomiskt läge, vilket kan göra prioriteringen svår. Samtidigt har redan resurser investerats i projekt inom området. För att uppnå full effekt av dessa satsningar bedöms en heltidsfunktion vara avgörande.

3. Barnperspektiv

Förslaget bedöms stärka barns möjligheter till naturkontakt och friluftsliv genom samverkan med skolor och ungdomsorganisationer samt fortsatt samarbete med Länsstyrelsen. Det ökar möjligheten att uppnå det nationella friluftsmålet om ett rikt friluftsliv i skolan. Mindre tjänstutrymme innebär hårdare prioriteringar och långsammare utveckling.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Förslaget bedöms i stor utsträckning gynna landsbygdsområden genom förbättrad tillgång till natur- och friluftaktiviteter. Det stärker attraktiviteten för både invånare och besökare samt bidrar till att sprida turismens ekonomiska effekter över hela ön.

6. Klimat och miljöperspektiv

En permanent friluftsamordnare bedöms bidra till hållbar utveckling av vandringsleder och friluftsliv genom samordning av resurser och planering.

Detta skapar bättre förutsättningar för miljöhänsyn, hållbara materialval och klimatanpassning samt minskar negativ påverkan på naturmiljöer.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att beslutsmeningen ändras till att lyda:

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Gap-analys, Friluftskommun

Bilaga 2 Uppdragsbeskrivning friluftssamordnare

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-18